YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Päiväys Datum	Dnro Dnr
.2.2006	YM3/401/2006

Alueelliset ympäristökeskukset
Suomen ympäristökeskus

Viite
Hänvisning Laki vesienhoidon järjestämisestä (1299/2004)

Asia
Ärende Pintavesien tyypittely

Vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 7 §:n mukaan pintavedet jaotellaan maantieteellisten ja luonnontieteellisten ominaispiirteiden mukaan tyyppeihin. Ympäristöministeriö on kuullut asiasta maa- ja metsätalousministeriötä. Vesien ominaispiirteiden selvityksessä käytetään seuraavia pintavesityyppejä.

Pintavesien tyypit

1. Jokityypit:

1. Pienet turvemaiden joet (Pt)
2. Pienet kangasmaiden joet (Pk)
3. Pienet savimaiden joet (Psa)
4. Keskisuuret turvemaiden joet (Kt)
5. Keskisuuret kangasmaiden joet (Kk)
6. Keskisuuret savimaiden joet (Ksa)
7. Suuret turvemaiden joet (St)
8. Suuret kangasmaiden joet (Sk)
9. Suuret savimaiden joet (Ssa)
10. Erittäin suuret turvemaiden joet (ESt)
11. Erittäin suuret kangasmaiden joet (ESk)

Joet erotellaan tyypeiksi valuma-alueen koon ja valuma-alueen maaperän laadun sekä maantieteellisen sijainnin perusteella.

Jokityyppien erottelussa käytettävä valuma-alueen pinta-ala:

Pienet joet:	valuma-alue alle 100 km^2
Keskisuuret joet:	valuma-alue 100–1 000 km^2
Suuret joet:	valuma-alue 1000–10 000 km^2
Erittäin suuret joet:	valuma-alue yli 10 000 km^2

PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO • Puh. (09) 160 07 • Faksi (09) 160 39545 • s-posti kirjaamo.ym@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi
PB 35, FIN-00023 STATSRÅDET, FINLAND • Tfn +358 0(9) 160 07 • Fax +358 0(9) 160 39545 • e-post kirjaamo.ym@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi

Valuma-alueen maaperän laadun ja maantieteellisen sijainnin vaikutus jokityyppien erotteluun:

Turvemaiden tyyppiin joki erotellaan kun sen valuma-alueen turvemaiden luontainen vaikutus joen vesiympäristöön on huomattava. Ohjeellisesti turvemaiden tyyppiin joki erotellaan valuma-alueen turvemaiden osuuden ylittäessä 25 % tai yläpuolisen järven luontaisen väriarvon ylittäessä 90 mg Pt/l.

Savimaiden tyyppiin joki erotellaan kun sen valuma-alueella on savimaita tai hienoaineksia sisältäviä maita niin paljon, että vaikutus veden ravinteisuuteen tai muihin ominaisuuksiin on luonnostaan huomattava.

Kangasmaiden tyyppiin joki erotellaan muissa tapauksissa. Ohjeellisesti kangasmaiden tyyppiin joki erotellaan valuma-alueen turvemaiden osuuden alittaessa 25 % tai sen luontaisen väriarvon alittaessa vähävetisinäkin aikoina 90 mg Pt/l.

Pohjois-Lapin joet, joiden valuma-alue sijaitsee pääosin metsänrajan yläpuolella, poikkeavat ominaisuuksiltaan muun Suomen jokityypeistä. Nämä erotellaan soveltuvimpaan jokityyppiin lisämerkinnällä Pohjois-Lapin joki (PL).

2. Järvityypit:

1. Pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet (Vh)
2. Pienet humusjärvet (Ph)
3. Keskikokoiset humusjärvet (Kh)
4. Suuret vähähumuksiset järvet (SVh)
5. Suuret humusjärvet (Sh)
6. Runsashumuksiset järvet (Rh)
7. Matalat vähähumuksiset järvet (MVh)
8. Matalat humusjärvet (Mh)
9. Matalat runsashumuksiset järvet (MRh)
10. Hyvin lyhytviipymäiset järvet (Lv)
11. Pohjois-Lapin järvet (PoLa)
12. Runsasravinteiset ja runsaskalkkiset järvet (RrRk)

Järvet erotellaan tyypeiksi järven pinta-alan, valuma-alueen maaperän laadun, järven syvyyssuhteiden, veden viipymän ja maantieteellisen sijainnin perusteella.

Järvityyppien erottelussa käytettävä järven pinta-ala:

Pienet järvet:	pinta-ala alle 5 km^2
Keskikokoiset järvet:	pinta-ala 5 - 40 km^2
Suuret järvet:	pinta-ala yli 40 km^2

Valuma-alueen maaperän laadun vaikutus järvityyppien erotteluun:

Vähähumuksiset järvet:	luontainen väri alle 30 mg Pt/l
Humusjärvet:	luontainen väri 30 – 90 mg Pt/l
Runsashumuksiset järvet:	luontainen väri yli 90 mg Pt/l

Syvyyssuhteiden ja maantieteellisen sijainnin vaikutus järvityyppien erotteluun:

Matalaan tyyppiin järvi erotellaan, kun sen keskisyvyys on alle 3 metriä tai vesi ei kerrostu kesällä tai kerrostuminen on lyhytaikaista.

Hyvin lyhytviipymäiseen tyyppiin järvi erotellaan, kun vesi vaihtuu muutamassa päivässä.

Pohjois-Lapin järvet erotellaan maantieteellisen sijainnin perusteella.

Runsasravinteiseen ja runsaskalkkiseen järvityyppiin järvi erotellaan valuma-alueen maa- tai kallioperän sisältäessä kalkkia, runsasravinteisia maa- tai kivilajeja tai hienojakoisia maa-aineksia sellaisin määrin, että veden kalkkipitoisuus tai ravinteisuus on luonnostaan huomattava.

3. Rannikkovesityypit:

1. Suomenlahden sisäsaaristo (Ss)
2. Suomenlahden ulkosaaristo (Su)
3. Lounainen sisäsaaristo (Ls)
4. Lounainen välisaaristo (Lv)
5. Lounainen ulkosaaristo (Lu)
6. Selkämeren sisemmät rannikkovedet (Ses)
7. Selkämeren ulommat rannikkovedet (Seu)
8. Merenkurkun sisäsaaristo (Ms)
9. Merenkurkun ulkosaaristo (Mu)
10. Perämeren sisemmät rannikkovedet (Ps)
11. Perämeren ulommat rannikkovedet (Pu)

Rannikkovesityypit erotellaan jäätalven pituuden, veden suolapitoisuuden ja maantieteellisen sijainnin mukaan Suomenlahden, Lounaisen saariston, Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren rannikkovesityyppeihin.

Jääpeitteisen ajan kesto vaikuttaa rannikkovesityyppien erottelussa yleisarvoina 60 vrk, 60 – 90 vrk tai yli 90 vrk ja suolapitoisuus yleisarvoina alle 5 promillea tai yli 5 promillea.

Aallokon ja vesialueen avoimuuden ja syvyyssuhteiden vaikutus rannikkovesityyppien erottelussa:

Sisäsaariston rannikkovesityypissä on runsaasti niemiä, saaria ja matalikkoja ja maapinta-alaa on paljon verrattuna vesipinta-alaan.

Välisaariston rannikkovesityypissä maapinta-alaa on selvästi vähemmän kuin vesipinta-alaa.

Ulkosaariston rannikkovesityypissä on vähän saaria, saaret ovat pieniä ja olosuhteet voivat olla merelliset.

Pintavesien tyypittely

Suomalaisia jokia, järviä ja rannikkovesiä suurena joukkona tarkasteltaessa edellä esitetyt pintaveden olosuhteet erottavat tavanomaiset pintavedet tyyppeihin. Tyypittelyä tapauskohtaisesti sovellettaessa on tietyn veden tai reittiveden tyyppiä arvioitava eri tekijöiden muo-

dostamana kokonaisuutena. Yksittäisen tekijän osalta otetaan huomioon tarvittaessa läheisen pintaveden vaikutus sekä poikkeavien olosuhteiden vaikutus.

Reittiveden tyypittelyssä otetaan huomioon yläpuolisen järven vaikutus jokeen ja vastaavasti yläpuolisen joen vaikutus järveen. Järvivaltaista reittivesistöä voidaan tarkastella myös järvityypin mukaisena kokonaisuutena erottelematta järvien välissä olevia koski- tai jokiosuuksia, jotta vesistökokonaisuutta ei tarpeettomasti pilkota järviksi ja joiksi.

Suomen ympäristökeskus antaa asiantuntija-apua alueellisille ympäristökeskuksille jokien, järvien ja rannikkovesien tyypittelyssä.

Kansliapäällikkö Sirkka Hautojärvi

Ympäristöneuvos Jukka Matinvesi

TIEDOKSI: Maa- ja metsätalousministeriö, KRO
Maa- ja metsätalousministeriö, MALO
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos